

Remissvar till Boverket

Ang; Boverkets förslag till föreskrifter om skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljö mm

Bakgrund

Boverket har presenterat förslag på nytt regelverk som reglerar ljusförhållanden i nybyggda bostäder. Dagsljuskraven är inte nya i sig utan har funnits med sedan mitten av 1900-talet när modernismen växte fram, men på senare år har denna fråga seglat upp som ett större och viktigare kriterie för att få bygglov för bostäder.

2 § Bostäder ska vara utformade så att de har tillgång till dagsljus motsvarande en dagsljusfaktor om minst 1,0 procent, för minst halva den sammanlagda bedömda ytan av samtliga rum i bostaden, där människor vistas mer än tillfälligt.

4 § I bostäder som är större än 35 kvadratmeter ska användarna kunna ha tillgång till direkt solljus i minst ett rum där människor vistas mer än tillfälligt.

Vad är då problemet, är det inte bra att bostäder blir ljusa och trevliga att bo i?

Det första kravet att åstadkomma bostäder med en dagsljusfaktor på 1,0 är rimligt, om än svårt i vissa lägen, och ett sätt att hålla uppe en hög kvalitet i det som byggs nytt. De justerade regelverket föreslår att det är det sammanvägda värdet som gäller, vilket skapar en viss utökad flexibilitet genom att ge möjlighet att addera ihop ytor för samtliga vistelserum.

Intressant i sammanhanget är att våra äldre bostäder ofta inte uppfyller dagens krav. Framförallt gäller detta flertalet av våra bostäder äldre än 1930-tal, då dessa ofta är byggda som kvarter i en stadsmiljö, och den tidens ideal ofta innebar stora skillnader i dagsljus inom bostaden, där några rum mot gatan fick stora fönster och mycket ljus medans andra delar som kök och sovrum ofta låg mot en mörk innegård. Det var först med modernismens genombrott som många bostäder kunde utformas för att uppfylla de gällande kraven på dagsljus och detta kunde uppnås genom att husen byggdes glesare, utan att bilda kvarter och ofta i nya förorter utan inverkan från omgivande byggnader. Det var också på denna tid som dagsljuskraven formulerades.

Samtidigt så brukar flertalet boende lyfta just äldre bostäder som trevligare och mer attraktiva! Detta beror både på själva bostadens utformning, men också på det sammanhang där bostaden är belägen, ofta en relativt stadsmässig miljö.

Framför allt är det den andra paragrafen om krav på direkt solljus som ställer till det rejält. Detta krav innebär en rent geometrisk begränsning då det inte är möjligt att bygga bostäder i vissa väderstreck. Här menar jag att regelverket är onödigt klåfingrigt och inte ändamålsenligt.

Effekten med de nuvarande, liksom de föreslagna reglerna, är att vi tvingas fortsätta bygga fristående byggnader utformade mer som förortsbebyggelse än kvartersstad. Infyll i tätare stadsmiljöer blir i vissa väderstreck mycket svåra att få till, och även större sammanhängande nybyggen i kvartersform är svåra att klara

Målet borde istället vara att både skapa förutsättningar för en attraktiv och tät urban stadsmiljö och bygga attraktiva bostäder med hög boendekvalitet.

Vi här uppe i Norden lever med stora variationer över året och vurmar ofta för solljuset och längtar till ljus och sol under vinterns mörkaste perioder.

Norrljuset är kanske det mest speciella för Nordens klimat, ofta skildrat i poesi och konst. Norrljus är eftersträvansvärt och en stor kvalitet som i alla tider varit det önskade ljuset för textkonstnärer.

Norrljuset ger en behagligare teckning utan stora kontraster och ger interiören en mer mångfasetterad karaktär- ett ljus med stora kvaliteter. Direkt solljus har andra kvaliteter men också tydligare nackdelar som bländning och problem med övervärme. Historiskt har man oftast värjt sig för direkt solljus som bleker möbler och textilier.

Det är alltså frågan om 2 olika kvaliteter av dagsljus utan en given "vinnare", lite som att välja mellan rött eller vitt vin.

Detta bör ju inte regleras i en lagstiftning som enbart främjar en sort. Här finns istället en möjlighet att skapa större kvalitéer med fler nyanser som ger människor ett rikare liv med större utrymme för personliga preferenser. Låt oss därför slippa paragraf 4!

Johan Casselbrant, Ark SAR/MSA
Kanozi Arkitekter